

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN
SOPIMUSSARJA
 ULKOVALTAIN KANSSA TEHDYT SOPIMUKSET

1982

Julkaistu Helsingissä 27 päivänä joulukuuta 1982

N:o 65—67

SISÄLLYS

N:o		Sivu
65	Laki Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä	507
66	Asetus Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta	508
67	Ulkoasiainministeriön ilmoitus vuoden 1976 kansainvälisen kahvisopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta	514

N:o 65

(Suomen säädöskokoelman n:o 993/82)

Laki

Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Annettu Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1982

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982 suoritulla noottienvaihdolla tehdyn, Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välisen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79) ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan

sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1982

Tasavallan Presidentti
 MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri Pär Stenbäck

Hallituksen esitys 54/82
 Ulkoasiainvaliok. miet. 21/82
 Suuren valiok. miet. 156/82

28—1982

028200028A

*huom. putoa saivat käyttää vain erityisissä (?)
 patopaikoissa
 verkko palkka ei ole määrätty*

N:o 66

(Suomen sädöskokoelman n:o 994/82)

Asetus

Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen voimaansaattamisesta

Annettu Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1982

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään:

1 §

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982 suoritulla noottienvaihdolla tehty Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välinen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79) ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskeva sopimus, jonka eräät määräykset on 3 päivänä joulukuuta 1982 annetulla lailla (993/82) hyväksytty ja jonka tasavallan presidentti on ratifioinut niin ikään 3 päivänä joulukuuta 1982 ja jonka hyväksymistä koskevat nootit on vaihdettu Helsingissä

10 päivänä joulukuuta 1982, tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983 niin kuin siitä on viimeksi mainitulla noottienvaihdolla sovittu.

2 §

Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 3 päivänä joulukuuta 1982 annettu laki (993/82) ja tämä asetus tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1983.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Pär Stenbäck*

(Suomennos)

NOOTTIENVAIHTO

1. Suomen ulkoasiainministeri Norjan Helsingissä olevalle suurlähettiläälle

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982

Helsingfors den 21 april 1982

Herra Suurlähettiläs,

Herr Ambassadör,

Sen jälkeen kun neuvottelut Suomen ja Norjan välillä muutoksista ja lisäyksistä 12 päivänä toukokuuta 1972 Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välillä tehtyyn sopimukseen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä ja siihen kuuluvaan kalastussääntöön on saatettu päätökseen, on minulla täten kunnia ehdottaa, että sanottua sopimusta ja kalastussääntöä muutetaan ja täydennetään siten kuin tämän nootin liitteessä sanotaan.

Mikäli Norjan hallitus on yhtä mieltä edellä olevasta, pyydän saada Suomen hallituksen puolesta ehdottaa, että tämä nootti ja Teidän Ylhäisyytenne vastaus siihen muodostavat Suomen ja Norjan välillä tehdyn sopimuksen, joka tulee voimaan molempien hallitusten sopimana päivänä valtiosäännön mukaisten edellytysten tultua kummassakin maassa täytetyiksi.

Vastaanottakaa, Herra Suurlähettiläs, suurimman kunnioitukseni vakuutus.

Pär Stenbäck

Sedan förhandlingarna slutförts mellan Finland och Norge om ändring och komplettering av överenskommelsen av den 12 maj 1972 mellan Republiken Finland och Konungariket Norge angående gemensam fiskeristadga för Tana älvs fiskeområde och den därtill anslutna fiskeristadgan, har jag härmed äran föreslå att nämnda överenskommelse och fiskeristadga ändras och kompletteras såsom i bilagan till denna not angives.

Om Norges regering kan godkänna det ovanstående, tillåter jag mig å den finska regeringens vägnar föreslå att denna not och Eders Excellens' svar på densamma skall utgöra ett avtal mellan Finland och Norge, som skall träda i kraft den dag som avtalas mellan de båda regeringarna efter det att de konstitutionella förutsättningarna har blivit uppfyllda.

Mottag, Herr Ambassadör, försäkran om min mest utmärkta högaktning.

Pär Stenbäck

Muutokset sopimukseen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä ja siihen kuuluvaan kalastussääntöön

Sopimus

1. Muutetaan sopimuksen johdantokappale seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

"Suomen Tasavalta ja Norjan Kuningaskunta, pyrkien säilyttämään ja lisäämään Tenojoen vesistön lohikantoja tarkoituksenmukaisin kalastuksen säätelytoimenpitein, ovat sopineet seuraavasta:"

Norjankielinen teksti:

"Kongeriket Norge og Republikken Finland har i sine bestrebelser for å bevare og øke laksebestanden i Tanavassdraget gjennom formålstjenlige reguleringsiltak blitt enige om følgende:"

2. Muutetaan sopimuksen 6 artiklan toinen kappale seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

"Sivuvesistöjä varten annettavat säännökset eivät voi sisältää määräyksiä, jotka ovat rauhoitusaikojen, alimpien mittojen ja kalastusvälineiden käytön osalta lievempiä kuin kalastussäännössä on määrätty. Kalastusvälineiden käytöllä tarkoitetaan tässä kiellettyjä pyydyksiä ja kiellettyjä kalastustapoja, ei kuitenkaan koukun suuruutta."

Norjankielinen teksti:

"Forskrifter som blir fastsatt for sidevassdrag, kan ikke inneholde bestemmelser som er lempeligere med hensyn til fredning, minsteporrelse på fisk og redskapsbruk enn det som er bestemt i disse forskriftene. Med redskapsbruk menes forbudte redskaper og forbudte fiskemetoder, dog ikke krokstorrelsen."

3. Muutetaan sopimuksen 7 artiklan ensimmäinen kappale seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

"Mikäli kalakantojen tila ja kalastuksen harjoittaminen niin vaativat, voivat Lapin lääninhallitus ja Finnmarkin fylkesmann yhteisesti päättää, että valtakuntain rajana olevassa vesistön osassa kalastusalueen jokilaaksojen ulkopuolella asuvien henkilöiden kalastusta vavalla ja vieheellä rajoitetaan tiettyyn määrään lupia vuorokautta kohti tai että tämä kalastus kokonaan kielletään tarkemmin määriteltävien jokiuuksien osalta."

Norjankielinen teksti:

"Når hensynet til fiskebestanden og utovelseren av fiske gjør det nødvendig, kan fylkesmannen i Finnmark og länsstyrelsen i Lappland i fellesskap bestemme at antall stenger pr. dogn for personer bosatt utenom fiskeområdet elvedaler skal begrenses eller helt forbys på nærmere bestemte strekninger av vassdraget der dette danner riksgrense."

Kalastussääntö

4. Muutetaan kalastussäännön 2 §:n C kohdan toinen kappale seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

"Huolimatta edellä olevista määräyksistä on kalastus rannalta muilla kuin edellä mainituilla paikoilla sallittu vavalla ilman heittopainoa enintään yhtä 2/0 kokoa olevaa tai sitä suurempaa perhoa käyttäen."

Norjankielinen teksti:

"Til tross for bestemmelsene ovenfor er fluefiske fra strand utenom nevnte steder tillatt med stang uten dubb eller lodd hvis det benyttes bare en flue og denne har en minsteporrelse på 2/0."

5. Lisätään kalastussäännön 2 §:ään seuraava uusi E kohta:

Suomenkielinen teksti:

"Kalastus vavalla rannalta on kielletty 50 metriä lähempänä niiden sivujokien suuta, joihin löhi nousee."

Norjankielinen teksti:

"Fiske med stang fra strand er forbudt naere mere enn 50 meter fra lakseforende bielvs munning."

6. Lisätään kalastussäännön 2 §:ään seuraava uusi F kohta (ei vastinetta norjankielisessä kalastussäännössä):

Suomenkielinen teksti:

"Huolimatta edellä olevista määräyksistä on kalastukseen oikeutetulla, joka on perintönä saanut tämän kalastusoikeuden edellä A kohdassa tarkoitettulta henkilöltä, oikeus lohen, meritaimenen ja meriraudun kalastuksessa käyttää vakinaisesta asuinpaikasta riippumatta potku- ja rysäpatoa, kulutusverkkoa ja tavallista seisovaa verkkoa noudattamalla jäljemmissä määräyksissä olevia rajoituksia."

7. Muutetaan kalastussäännön 2 §:n D kohdan toinen kappale seuraavaan muotoon (ei aiheuta muutosta suomenkieliseen tekstiin):

Norjankielinen teksti:

"Bruk av reker og reketakle eller lignende redskaper og fisk som agn er forbudt."

8. Korvataan kalastussäännön 3 §:n ensimmäinen momentti kolmella uudella momentilla seuraavasti:

Suomenkielinen teksti:

"Patoa tai seisovaa verkkoa saa käyttää vain sellaisessa vanhoihin nautintoihin perustuvassa pato- tai verkkopaikassa, joka oli olemassa asianomaisen kunnan kylien välisen vuonna 1978 päättyneen vesipiirirajankäynnin päättyessä."

Kukaan kalastukseen oikeutettu ei saa käyttää useampaa kuin kahta patoa tai kahta seisovaa verkkoa tai yhtä kumpaakin.

Jos patopaikka tai verkkopaikka joen pohjan muuttumisen tai muun syyn takia tulee kalastukseen sopimattomaksi, voi asianomaisen maan nimismies osoittaa uuden pato- tai verkkopaikan."

Norjankielinen teksti:

"Stengsel eller settegarn kan bare anvendes av de som er fiskeberettiget ifølge kgl. res. av 1. april 1911.

Ingen fiskeberettiget må anvende flere enn 2 stengsler eller 2 settegarn eller 1 av hver.

Blir en stengsels — eller garnplass gjort ubrukkelig på grunn av endring i bunnforholdene eller av andre grunner, kan lensmannen utpeke ny plass for stengsel eller settegarn."

9. Muutetaan kalastussäännön 5 §:n kolmas momentti seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

"Kudotuissa pyydyksissä saa käyttää vain hampusta, puuvillasta tai kierretystä nailonista (nailon, terylen tai perlon) tehtyä lankaa."

Norjankielinen teksti:

"I bundne fangstredskaper kan bare brukes tråd av hamp, bomull eller spunnet nylon (nylon, perlon, terylen)."

10. Muutetaan kalastussäännön 6 §:n ensimmäisen momentin kohdat 3 ja 4 seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

"3. Kaikki muut Suomen ja Norjan kansalaiset suorittakoot 50 mk vuorokaudelta, sekä

4. muiden maiden kansalaiset suorittakoot 100 mk vuorokaudelta."

Norjankielinen teksti:

"3. Andre norske og finske statsborgere skal betale kr. 65.— pr. dogn.

4. Andre lands borgere skal betale kr. 125.— pr. dogn."

11. Muutetaan kalastussäännön 6 §:n toinen momentti seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

"Kohdissa 3 ja 4 tarkoitettu kalastuslupa voidaan luovuttaa samalle henkilölle saman kalenterivuoden aikana enintään 10 vuorokaudeksi."

Norjankielinen teksti:

"Fiskerett nevnt under pkt. 3 og 4 kan bare gis samme person hoyst 10 dogn samme kalenderår."

12. Muutetaan kalastussäännön 10 §:n ensimmäinen momentti seuraavaan muotoon (ei aiheuta muutosta suomenkieliseen tekstiin):

Norjankielinen teksti:

”Avstanden mellom knutene i redskap innrettet til fangst av de fiskearter som er nevnt i § 9 skal ikke være mindre enn 30 mm og ikke større enn 45 mm regnet fra knutes til knutes midtpunkt når redskaper er vått. Likevel skal det til fangst av småsik i innsjø være tillatt å bruke settegarn med en knuteavstand på minst 20 mm.”

13. Muutetaan kalastussäännön 12 §:n toinen momentti seuraavaan muotoon (ei aiheuta muutosta norjankieliseen tekstiin):

Suomenkielinen teksti:

”Sellaisen veneen, joka ei kuulu kalastuspiirin jokilaaksoissa vakinaisesti asuvalle henkilölle tai edellä 2 §:n F kohdassa tarkoitettulle henkilölle, käyttö on kalastuksessa kielletty.”

14. Muutetaan kalastussäännön 15 §:n kolmas momentti seuraavaan muotoon (ei aiheuta muutosta norjankieliseen tekstiin):

Suomenkielinen teksti:

”Sellaisen sivujoen kohdalla, johon lohi nousee, ei kudottuja pyydyksiä sivujoen ja pääjoen syväviivan keskiväylän välisellä alueella saa asettaa sivujoen alapuolella 200 metriä lähemmäksi sivujoen ja pääjoen välistä rajaa.”

15. Lisätään kalastussäännön 17 §:ään uusi momentti seuraavasti:

Suomenkielinen teksti:

”Lapin lääninhallitus ja Finnmarkin fylkesmann voivat kumpikin valtuuttaa yhden tai useamman sopivan henkilön suorittamaan tämän kalastussäännön mukaan nimismiehelle kuuluvia tehtäviä. Lääninhallitus ja fylkesmann ilmoittavat toisilleen valtuutettujen henkilöiden nimet ja osoitteet.”

Norjankielinen teksti:

”Fylkesmannen i Finnmark og länsstyrelsen i Lappland kan bemyndige en eller flere sakkyndige personer til å utføre de oppgaver som ifølge disse fiskeregler tilligger lensmannen. Fylkesmannen og länsstyrelsen skal meddele hverandre de bemyndigede personers navn og adresse.”

16. Muutetaan kalastussäännön 17 §:n viimeinen momentti seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

”Nimismiehen samoin kuin tämän pykälän edellisessä kappaleessa tarkoitetun valtuutetun henkilön päätöksestä voidaan valittaa Suomessa Lapin lääninhallitukselle, jonka päätös on lopullinen. Valtakuntain rajalla olevaa kalastuspiirin osaa koskevan lopullisen päätöksen tekevät Lapin lääninhallitus ja Finnmarkin fylkesmann yhdessä.”

Norjankielinen teksti:

”Lensmannens eller den i forrige ledd bemyndigede persons beslutning kan forelegges fylkesmannen i Finnmark til endelig avgjørelse. Endelig avgjørelse angående den delen av fiskeområdet som danner riksgrense, fattes i felleskap av fylkesmannen i Finnmark og länsstyrelsen i Lappland.”

17. Muutetaan kalastussäännön 20 §:n toinen momentti seuraavaan muotoon:

Suomenkielinen teksti:

”Sopimuspuolten asianomaiset viranomaiset huolehtivat yhteistoimin sellaisista toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen vesistön tilan tarkkailmiseksi, säilyttämiseksi ja parantamiseksi.”

Norjankielinen teksti:

”Vedkommende myndighet i hvert land sorger for, ved samarbeid, at det blir satt iverk slike tiltak som er nødvendige for å overvåke, bibeholde og forbedre tilstanden i vassdraget.”

*(Suomennos)**2. Norjan Helsingissä oleva suurlähettiläs Suomen ulkoasiainministerille*

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982

Helsingfors den 21 april 1982

Herra Ulkoasiainministeri,

Herr Utenriksminister,

Minulla on kunnia tunnustaa vastaanottaneeni tänään päivätty seuraavan sisältöinen kirjeenne:

Jeg har den ære å erkjenne mottagelsen av Deres brev av idag med følgende innhold:

Minulla on kunnia vahvistaa, että Norjan hallitus hyväksyy sen, että Norjan Kuningaskunnan ja Suomen Tasavallan välistä sopimusta Tenojoen yhteisestä kalastuspiiristä sekä siihen liittyvää kalastussääntöä muutetaan ja täydennetään tänään päivätyn kirjeenne liitteen mukaisesti. Minulla on lisäksi kunnia vahvistaa, että Norjan hallitus on yhtä mieltä siitä, että tänään päivätty kirjeenne liitteineen sekä tämä vastaus muodostavat molempien hallitusten välisen sopimuksen, joka tulee voimaan sinä päivänä, josta sovitaan valtiosäännössä asetettujen vaatimusten tultua täytetyiksi.

Vastaanottakaa, Herra Ulkoasiainministeri, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Jeg har den ære å bekrefte at den norske regjering godtar at overenskomsten mellom Kongeriket Norge og Republikken Finland om felles forskrifter om fisket i Tanaelvas fiskeområde og nevnte forskrifter endres og kompletteres i overensstemmelse med vedlegget til Deres brev av idag. Jeg har videre den ære å bekrefte at den norske regjering er enig i at Deres brev av idag med vedlegg og dette svarbrev skal utgjøre en overenskomst mellom våre to regjeringer som skal tre i kraft fra den dato som avtales etter at de konstitusjonelle betingelser for dette er blitt oppfylte.

Motta, Herr Utenriksminister, forsikringen om min mest utmerkede høyaktelse.

*Christian Berg-Nielsen**Christian Berg-Nielsen*

Eero Niemi

1982 vp. n:o 54

Hallituksen esitys Eduskunnalle Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Norjan kanssa huhtikuussa 1982 tehdyn sopimuksen Tenojoen kalastuspiirin yhteistä kalastussääntöä koskevan sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamisesta. Kysymyksessä olevilla muutoksilla pyritään Tenojoen lohenkalastuksen entistä parempaan säätelyyn ottamalla huomioon ne kokemukset, jotka nykyisen kalastussopimuksen ja -säännön soveltamisesta on saatu joulukuun 1981 lopussa päättyneen kolmivuotiskauden kuluessa. Muutokset koskevat, paitsi teknisiä määräyksiä, myös eräiden sanamuotojen selventämistä ja sopimuksen hallinnollisten puitteiden kehittämistä. Selventäviä määräyksiä on annettu muun

muussa siitä, kenellä on katsottava olevan oikeus kalastaa lohta Tenojossa patoa ja verkkoa käyttämällä. Vuonna 1979 kalastussääntöön tehtyjä rajoituksia kalastusoikeuden käyttämisestä on samalla eräiltä osin lievennetty.

Muutokset tulevat voimaan sinä päivänä, josta erityisellä noottien vaihdolla maiden kesken sovitaan, sen jälkeen kun muutokset on molemmissa maissa hyväksytty. Tarkoituksena on, että muutoksia voitaisiin soveltaa kesän 1982 kalastuskauden aikana.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus kysymyksessä olevia muutoksia koskevan sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä.

YLEISPERUSTELUT

1. Sopimusta koskevat neuvottelut

Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä 12 päivänä toukokuuta 1972 tehdyn sopimuksen (SopS 48/72) 2 artiklan mukaan voidaan sopimukseen liittyvään kalastussääntöön tehdä muutoksia kolmivuosisyksittäin. Edellisen kerran sopimusjärjestelmään neuvoteltiin muutoksia vuonna 1978 ja ne saatettiin voimaan keväällä 1979 (SopS 20/79). Vuoden 1981 aikana on tarpeellisista tarkistuksista

ja muutoksista kalastussopimukseen ja -sääntöön neuvoteltu Suomen ja Norjan välillä.

Neuvotteluvaltuuskunnassa ovat olleet mukana ulkoasiainministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, Lapin lääninhallituksen sekä Tenojolle vuoden 1979 jälkeen perustettujen kalastuskuntien edustajat. Neuvotteluissa on kuultu asiantuntijana myös saamelaisvaltuuskunnan edustajaa.

Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskeva sopimus

168200250H

tehtiin Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982 suoritetulla noottien vaihdolla.

2. Tenojoen lohenkalastuksen merkitys Suomelle

Tenojoki sivujokineen on sekä Suomen että Norjan tärkein lohijoki. Vuonna 1979 sopimukseen ja kalastussääntöön tehdyillä muutoksilla pyrittiin säilyttämään ja lisäämään Tenojoen lohikantaa erityisesti huolehtimalla lohen pääsyn turvaamisesta mereltä jokeen aina lohen kutupaikoille saakka. Näissä puitteissa pyrittiin turvaamaan paikkakunnan väestön lohenkalastukseen perustuva elinkeino. Ottaen huomioon joen merkitys Suomen ja Norjan urheilukalastajille pyrittiin samalla varaamaan kohtuullinen osa lohenkalastuksesta urheilukalastajille. Kuluneiden kolmen vuoden kokemus on osoittanut, että näissä pyrkimyksissä on suuressa määrin onnistuttu. Paikkakunnan asukkaat sekä vesistön ala- että yläjuoksulla ja myös urheilukalastajat ovat olleet olosuhteisiin nähden tyytyväisiä saatuihin lohisaaliisiin.

Nyt käydyissä neuvotteluissa norjalaisten kanssa on pyritty varmistamaan tämän suotuisan kehityksen jatkuminen ja tekemään pelkästään ne täsmennykset ja parannukset sopimusjärjestelmään, jotka kokemus on osoittanut tarpeellisiksi.

3. Muutosten merkitys

Kalastussopimukseen ja -sääntöön tehdyillä muutoksilla pyritään entistä paremmin turvaamaan sopimuksen toteuttaminen käytännössä sille vuoden 1979 neuvotteluissa asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Yhtenä ongelmana

sopimuksen toteuttamisessa on erityisesti Suomen puolella pidetty sitä, ettei ole selviä säännöksiä siitä, kenellä on lohenkalastusoikeus Tenojoen vesistössä. Tätä kysymystä on nyt pyritty selventämään siten, että sekä pato- ja verkkokalastajien että myös kalastuksen valvojen olisi helpompi noudattaa voimassa olevia määräyksiä. Lähtökohtana tällöin on ollut, että kalastusoikeus Suomessa määräytyy voimassa olevan oikeuden mukaan ja että se Tenojoella on osoitettavissa vanhojen tilanjakoja ja tilan muodostamista koskevien asiakirjojen perusteella.

Suomen osalta on myös pyritty ottamaan huomioon Tenojoelle perustetut kalastuskunnat — niitä sopimustekstissä kuitenkin mainitsematta — ja lisäämään Norjan kanssa voimassa olevan sopimusjärjestelyn puitteissa kalastuskuntien ja siten paikkakunnan asukkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa lohenkalastuksen sääntelyyn Tenojoella.

Vuonna 1979 eduskunnassa hyväksyttyjä rajoituksia kalastusoikeuden käytössä on lievennetty niiden henkilöiden osalta, jotka ovat tämän oikeuden saaneet perintönä ja jotka asuvat muualla kuin kalastuspiirin jokilaaksoissa. Samalla tapaa kuin kalastusoikeuksien käytön rajaaminen on tapahtunut kalakantojen säilymisen turvaamiseksi, myös rajoitusten poistaminen on mahdollista, mikäli kalakantoja ei vaaranneta.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kysymyksessä olevat muutokset kalastussopimukseen ja -sääntöön eivät aiheuta valtiolle olennaisia lisäkuluja verrattuna voimassa olevaan sopimukseen.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

1.1. Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen muutokset

Johdantokappale. Sopimukseen on lisätty johdantokappale, joka korostaa sopimuspuolten pyrkimystä säilyttää ja lisätä yhteisin toimenpitein Tenojoen vesistön lohikantoja. Kalakantojen säilyttäminen ja lisääminen tapahtuu

kalastusta säätelämällä eikä siis kalanviljelytoimenpitein.

6 artikla. Tämän artiklan mukaan kumpikin sopimuspuoli on oikeutettu määräämään kalastuksesta sopimuspuolen alueella olevissa kalastuspiirin sivuvesistöissä. Nämä määräykset eivät kuitenkaan saa esimerkiksi kalastusvälineiden käytön osalta olla lievempiä kuin kalastussäännössä on määrätty Tenojokea varten. Nyt tehdyillä muutoksella on haluttu selventää, että

kalastus
kuiten
ollen k
mään
7 arti
hallitus
yhteise
lisiä ne
lupalas
tiettyyr
kemmi
tehdyll
lupalas
naan
osuus
ollistu
kunnat
tarkoit
tamise
selle.

1.2. 7
r

2 f
palees
sesti
keva
2
on li
nalta
lohen
2
säänt
jolla
kolla
tuille
nais
hyvä
kunn
äänt
kuit
jeelli
lessä
ratif
tote
koh
saar
löih
seer
per
piir
tuis
heir

kalastusvälineiden käytöllä ei tässä artiklassa kuitenkaan tarkoiteta koukun suuruutta. Näin ollen kumpikin sopimuspuoli on vapaa määräämään sivuvesistöissä koukun suuruudesta.

7 artikla. Artiklan mukaan Lapin lääninhallitus ja Finnmarkin fylkesmann voivat yhteisesti päättää, ilman hallitusten välisiä erillisiä neuvotteluja, muun muassa siitä, että urheilukalastusta vavalla ja vieheellä voidaan rajoittaa tiettyyn määrään lupia vuorokautta kohti tarkemmin määriteltävien jokiosuuksien osalta. Nyt tehdyllä muutoksella täsmennetään, että urheilukalastus voidaan sanotulla tavalla myös kokonaan kieltää tarkemmin määriteltävien jokiosuuksien osalta. Tällä tavalla on myös mahdollista, että Tenojoella toimivat kalastuskunnat voivat Suomen osalta tehdä tässä tarkoitettun esityksen urheilukalastuksen rajoittamisesta ja kieltämisestä Lapin lääninhallitukselle.

1.2. Tenojoen kalastuspiirin kalastussäännön muutokset

2 §:n C kohta. Tämän kohdan toiseen kappaleeseen on tehty selvennys, joka yksiselitteisesti osoittaa, mitä paikkoja koukun kokoa koskeva rajoitus käytännössä koskee.

2 §:n E kohta. Kalastussäännön 2 §:ään on lisätty uusi E kohta, jossa kielletään rannalta kalastus sivujokien suun kohdalla, jotta lohien nouseminen näihin sivujokiin ei estyisi.

2 §:n F kohta. Tämä kohta liittyy kalastussääntöön vuonna 1979 tehtyyn muutokseen, jolla rajoitettiin lohien kalastus padolla ja verkolla vain niille tällaiseen kalastukseen oikeutetuille henkilöille kuuluvaksi, jotka asuvat vakinaisesti kalastuspiirin jokilaaksoissa. Eduskunta hyväksyi tämän rajoituksen perustuslakivaliokunnan kannan mukaisesti yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Oikeuskansleri kiinnitti kuitenkin valtioneuvoston huomiota asiaan kirjeellä, jonka hän lähetti valtioneuvoston käsittellessä 21 päivänä helmikuuta 1979 muutoksen ratifiointia. Tässä kirjeessä oikeuskansleri totesi muun muassa, että "sovitut muutokset kohdistuvat ankarasti muitten ohella myös saamelaisväestöön kuuluviin sellaisiin henkilöihin, joilla on kiinteän omaisuuden omistukseen, eräissä tapauksissa perintönä saatuun, perustuva kalastusoikeus Tenojoen kalastuspiirin kalastusalueilla, mutta jotka eivät vakinaisesti asu Tenojoen jokilaaksoissa. Eräät heistä ovat entisiä paikkakuntalaisia, jotka

vakinaisten ansiomahdollisuuksien puutteessa heidän alkuperäisellä kotiseudullaan, ovat joutuneet etsimään työtä muualta". Tämän johdosta oikeuskansleri esitti, että "valtioneuvosto antaisi maa- ja metsätalousministeriölle tehtäväksi vuoden 1979 aikana ja tarvittaessa edelleen vuoden 1980 aikana tutkia, onko kalastussäännön muutoksilla ollut sellaisia tosiasiallisia vaikutuksia, että muualla kuin Tenojoen kalastuspiirin jokilaaksoissa asuvien kalastusoikeuden omistajien osalta loukataan heidän niitä oikeuksiaan, joista on säädetty hallitusmuodon 5 §:ssä ja 6 §:n 1 momentissa. Tutkimuksen tultua suoritettua olisi hallituksen, jos siihen osoittautuu olevan aihetta, ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin kalastussäännön muuttamiseksi".

Tässä tarkoitettu tutkimus suoritettiin vuosien 1979 ja 1980 aikana. Se osoitti, että kalastussääntöön vuonna 1979 tehdyt muutokset ovat Tenojoen lohikantojen kehityksen ja paikkakunnan väestön toimeentulon kannalta johtaneet myönteisiin tuloksiin ja siten vastanneet hyvin niille asetettuja tavoitteita. Muutokset ovat tutkimuksen mukaan kuitenkin jossakin määrin aiheuttaneet kalastusedun menetystä varsinkin Tenojoen kalastuspiirin jokilaaksoissa syntyneille henkilöille, jotka ovat muuttaneet muualle ja joilla on perintönä saatu tilalle kuuluva kalastusoikeus Tenojoessa. Tämän johdosta onkin nyt norjalaisten kanssa neuvoteltu Suomessa voimassa olevaan kalastussääntöön muutos, jolla poistetaan verkkopyydysten ja oman veneen käyttöä koskevat asuinpaikasta johtuvat rajoitukset niiden kalastukseen oikeutettujen osalta, jotka ovat tämän oikeuden saaneet perintönä. Muutoksen tarkoituksena on helpottaa oikeuskanslerin kirjeessä tarkoitettujen entisten paikkakuntalaisten asemaa. Näin on myös oikeuskanslerin vuonna 1979 esittämä toimenpidesuositus tullut huomioon otetuksi.

3 §. Kalastussäännön 3 §:n 1 momentti on jaettu kolmeksi eri momentiksi. Samalla on selvennetty kysymystä siitä, kenellä on oikeus kalastaa lohta Tenojoen vesistöissä padolla ja verkolla. Tarkoituksena on saada tällä muutoksella padon ja verkon käyttö nykyistä tarkemmin valvontaan. Täsmällisten sääntöjen puuttessa on vuosien aikana Tenojoella päässyt syntyämään tilanne, jossa pato- ja verkko-oikeudet ovat tilojen jakamisen yhteydessä kontrolloimattomasti lisääntyneet tilalle kuuluvan verkkopyydysten käyttöoikeuden siirtyessä

tilaa jaettaessa yhtä laajana uudelle tilalle alkuperäisen oikeuden säilyessä kantatilalla. Tällä tavalla näiden oikeuksien käytön rajat ovat alkaneet hämärtyä sekä kalastajien että kalastuksen valvojien mielissä.

Lähtökohtana pato- ja verkko-oikeuksien käytölle Tenojoella on, että ne ovat kiinteistöön perustuvia oikeuksia, joiden kaikkien täytyy voida olla todettavissa, samalla tavalla kuin muidenkin kiinteistön ulottuvuuteen kuuluvien oikeuksien, kiinteistön jakoasiakirjojen, karttojen ja muiden vastaavien seikkojen perusteella. Tämän vuoksi Suomessa voimassa olevan kalastussäännön tässä kohdassa todetaan, että patoa tai seisovaa verkkoa saa käyttää vain sellaisessa vanhoihin nautintoihin perustuvassa patotai verkkopaikassa, joka oli olemassa asianomaisen kunnan kylien välisen vuoden 1978 vesipiirirajankäynnin päättyessä. Tällaiset pallo- ja verkkopaikat on merkitty sanotun vesipiirirajankäynnin yhteydessä tehtyyn viralliseen luetteloon, jota säilytetään Rovaniemen maanmittauspiirin maanmittauskonttorissa. Tätä luetteloa ei kuitenkaan voida pitää tyhjentyvänä, sillä myös muut kuin siinä mainitut henkilöt voivat kyetä osoittamaan virallisilla asiakirjoilla oikeutensa patoon tai verkkokalastukseen. Tämän luonteeltaan selvästä muutoksen perusajatuksena on se, että Tenojoella pato- ja verkkokalastusoikeus rinnastetaan keskenään sillä tavalla, että ne molemmat täytyy voida kyetä osoittamaan kiinteistöä koskevien asiakirjojen perusteella ja että näiden oikeuksien enimmäismäärä täten on Tenojoella määriteltä.

Pykälän uuteen toiseen momenttiin tehdyn muutoksen tarkoituksena on kytkeä padon ja verkon lukumääräistä käyttöä koskeva rajoitus koskemaan kalastukseen oikeutettuja niin, että pykälän nykyisen sanamuodon mukanaan tuoma epäselvyys rajoituksen ulottuvuudesta poistuu.

5 §. Muutoksella saatetaan verkkopyydysten materiaaleja koskeva määräys suomenkielisessä tekstissä vastaamaan sisällöltään jo tällä hetkellä voimassa olevaa norjankielistä sanamuotoa. Kumpikin teksti on kirjoitettu samalla uudelleen.

6 §. Muutoksella on nostettu kalastuskorttien hintoja ottamalla huomioon kustannustason yleinen kohoaminen kummassakin maassa. Pykälän 2 momentissa olevaa määrystä urheilukalastajien kalastusajan jakamisesta on muutettu siten, että kalastusaika voidaan jakaa myös useampaan kuin kahteen jaksoon.

12 §. Muutoksella lievennetään edellä 2 §:n kohdalla selostetun oikeuskanslerin toimenpidesuosituksen mukaisesti kalastussääntöön vuonna 1979 tehtyä säännöstä oman veneen käytöstä kalastukseen. Muutos tarkoittaa sitä, että ne henkilöt, joilla on perintönä saatu tilakohtainen kalastusoikeus, saavat asuinpaikasta riippumatta käyttää omaa venettä kalastuksessa.

15 §. Pykälän 3 momentin muutoksella saatetaan suomenkielinen teksti vastaamaan voimassa olevaa norjankielistä tekstiä.

17 §. Pykälään on otettu uusi 3 momentti, jonka mukaan kalastussäännön mukaan nimismiehelle kuuluvat tehtävät voidaan siirtää Suomessa lääninhallituksen ja Norjassa Finnmarkin fylkesmannin päätöksellä myös muun sopivan henkilön suoritettaviksi. Muutos on käytännön vaatima ottaen huomioon, että Suomen puolella nimismies asuu Ivalossa. Tarkoituksena on, että hänen tehtäviään kalastussäännön soveltamisessa voitaisiin siirtää Utsjoella pysyvästi toimivalle poliisiviranomaiselle.

Vastaavasti on muutettu valituksen tekemistä nimismiehen päätöksestä koskevaa momenttia siten, että valitus on mahdollista tehdä myös edellä tarkoitettun valtuutetun henkilön päätöksestä.

20 §. Pykälän 2 momenttiin tehdyllä muutoksella on, poistamalla sana "tarvittaessa", pyritty vahvistamaan kummankin maan viranomaisten yhteistoimintaa ympäristönsuojelukysymyksissä.

2. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Useimmat sopimukseen ja kalastussääntöön nyt tehdyistä muutoksista ovat teknisiä muutoksia, jotka eivät sinänsä vaadi eduskunnan suostumusta. Muutoksilla on kuitenkin tärkeä merkitys paikkakunnan asukkaiden ja myös urheilukalastajien kannalta tärkeän Tenojoen lohenkalastuksen säännösten edelleen kehittämisessä ja ne vaikuttavat olemassa olevan lainsäädännön sallimissa puitteissa myös Tenojoen alueelle perustettujen uusien kalastuskuntien toimintaan. Tämän vuoksi on katsottu oikeaksi saattaa kaikki nämä muutokset eduskunnan tietoon.

Eduskunnan suostumuksen vaativat kalastusoikeuden rajoitusta ja ulottuvuutta koskevat muutokset kalastussäännön 2 §:ään padon ja

verk-
käyt-
sevä
kala-
edus
197!
K
pelk-
Ten-
Näil-
oike-
Suo-
täm-
näil-
kala-
toin-
oike-
yks-
N
valt-
kos-
kos-
me-

rit-
sav-
no-
tä-
liit

verkon käytön osalta sekä 12 §:ään veneen käytön osalta. Kummatkin muutokset merkitsevät kuitenkin merkittävää lievennystä niihin kalastusoikeuden käytön rajoituksiin, jotka eduskunta hyväksyi kalastussääntöön vuonna 1979.

Kalastussäännön 3 §:än tehdyt muutokset pelkästään selventävät kysymystä siitä, kenellä Tenojoen kalastuspiirissä on kalastusoikeus. Näillä muutoksilla ei puututa itse kalastusoikeuteen eli kysymykseen siitä, kenelle Suomen voimassa olevan lainsäädännön mukaan tämä kalastusoikeus kuuluu. Kun kuitenkin näillä selvennyksillä on merkittävä vaikutus kalastuksen järjestämiseen ja kalastuskuntien toimintaan Tenojoella, on hallitus katsonut oikeaksi saattaa myös nämä selventävät määräykset eduskunnan hyväksyttäväksi.

Nimismiehen tehtävien delegointia ja näin valtuutetun henkilön päätöksestä valittamista koskevat määräykset kalastussäännön 17 §:ssä koskevat julkisen vallan käyttöä ja siten Suomessa voimassa olevan yleisen hallintojärjes-

telmän perusteita ja vaativat eduskunnan suostumuksen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n perusteella esitetään

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982 suoritetulla noottienvaihdolla tehdyn, Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välisen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79) ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Koska kysymyksessä oleva sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi näin kuuluva lakiehdotus:

Laki

Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982 suoritetulla noottienvaihdolla tehdyn, Suomen Tasavallan ja Norjan Kuningaskunnan välisen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen (SopS 20/79) ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan

sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 7 päivänä toukokuuta 1982

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri Pär Stenbäck

Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21
hallituksen esityksestä, joka koskee Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymistä

Eduskunta on päätöspöytäkirjan ottein 11 päivältä toukokuuta 1982 lähettänyt edellä mainitun hallituksen esityksen n:o 54 ulkoasiainvaliokuntaan. Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta tämän mietinnön liitteenä olevan lausunnon. Asian johdosta ovat olleet kuultavina ulkoasiainneuvos Eero Kekomäki ulkoasiainministeriöstä, ylitarkastaja Harri Dahlström maa- ja metsätalousministeriöstä sekä kalastuskuntien esimiehet Aslak Ola Aikio, Antti Katekettä ja Pekka Lukkari. Käsiteltävään asiaan ulkoasiainvaliokunta esittää kunnioittaen seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ne 21 päivänä huhtikuuta 1982 Norjan kanssa tehdyn Tenojoen kalastuspiirin yhteistä kalastussääntöä koskevan sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen, jäljempänä sopimus, määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen, sekä esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Sopimuksella pyritään Tenojoen lohenkalastuksen entistä parempaan säätelyyn ottamalla huomioon ne tekijät, joita nykyisen kalastussopimuksen ja -säännön soveltamisesta on saatu joulukuun 1981 lopussa päättyneen kolmivuotiskauden aikana. Sopimuksella muutettavan alkuperäisen sopimuksen (SopS 20/1979) edelleen voimassa olevan 14 artiklan mukaan sopimus on kummankin osapuolen irtisanottavissa yhden vuoden irtisanomisajalla. Sanotun sopimuksen 2 artiklan mukaan siihen liittyvä kalastussääntö on voimassa kolme vuotta kerrallaan ja vaatimus sen muuttamisesta on esitettävä viimeistään vuosi ennen kunkin kolmivuotiskauden päättymistä.

0889008999

Hallituksen esityksen perusteluissa ja perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitettyyn viitaten ulkoasiainvaliokunta katsoo, että sopimuksessa kalastussäännön 2, 3, 12 ja 17 §:ään sovitut muutokset edellyttävät hallitusmuodon 33 §:n ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n tarkoittamalla tavalla eduskunnan suostumusta.

Ulkoasiainvaliokunta pitää sopimusta tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena Tenojoen vesistön kalastuspiirin lohi- ja muun kalakan säilyttämiseksi ja lisäämiseksi sekä paikallisen väestön lohenkalastukseen perustuvan elinkeinon turvaamiseksi ja virkistyskalastuksen harjoittamiseksi kohtuullisessa mitassa sekä puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvien ehdotusten hyväksymistä.

Sopimuksen 7 ja 12 artiklan mukaan Lapin lääninhallitus ja Norjan vastaava viranomaisena voivat sopia kalakantojen tilan ja kalastuksen harjoittamisen niin vaatiessa kalastusalueen jokilaaksojen ulkopuolella asuvien henkilöiden kalastuslupien määrän rajoittamisesta tai sanotun kalastuksen kokonaan kieltämisestä.

Perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten ulkoasiainvaliokunta edellyttää hallituksen huolehtivan valtioneuvoston lausumassa 6 päivältä toukokuuta 1982 edellytettyjen selvitysten kiireellisestä suorittamisesta, seuraavan sopimuksen soveltamista ottaen huomioon oikeuskanslerin kirjeessään 14 päivältä toukokuuta 1982 ulkoasiainministeriölle sekä maa- ja metsätalousministeriölle esittämät näkökohdat sekä ryhtyvän toimenpiteisiin sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön tarkistamiseksi tehtävien selvitysten ja sopimuksen soveltamisesta saatavien kokemusten edellyttämällä tavalla.

Ulkoasiainvaliokunta edellyttää myös, että hallitus ensi tilassa ehdottaa vuoden 1983 tuloja menoarvioon sisällytettäväksi tarpeellisen

määrärahan kalataloudellisia tutkimuksia varten, jotta Tenojoen kalastuslupatulojen asianmukainen osuus voidaan suorittaa asianomaisia vesialueen omistajia edustaville kalastuskunnille käytettäväksi Tenojoen kalakantojen hoidon ja kalastuksen järjestämisen hyväksi.

Edellä esitettyyn viitaten ulkoasiainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1982 tehdyn, Suomen tasavallan ja Norjan

Helsingissä 29 päivänä lokakuuta 1982

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Zilliacus, jäsenet Almgren, Kanerva, Kangas, Laine, Leh-

tin, Saarinen, Uusitalo ja Väyrynen sekä varajäsenet Aaltonen, Miettinen ja Ursin.

kuningaskunnan välisen Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat Eduskunnan suostumuksen.

Samalla valiokunta ehdottaa,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hyväksyttäisiin muuttamattomana.

PERUS

22

Ed
valiok
kuuta
lausu
jan l
kalast
liitty
sopin
Asian
kansl
komä
neuv
profe
viita
lastu
Katel
Ante
non.
töoik
ta es
Es
väks
kans
kalas
liitty
sopin
kunn
vän
alaar

Sc

K
Teno
sääte
joita
sove
puss
Si

EDUSKUNNAN
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Liite

Helsingissä,
22 päivänä kesäkuuta 1982

Lausunto n:o 5

Ulkoasiainvaliokunnalle

Eduskunnan päätöksen mukaisesti ulkoasiainvaliokunta on kirjeellään 18 päivältä toukokuuta 1982 pyytänyt perustuslakivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 54 Norjan kanssa Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä. Asian johdosta ovat olleet kuultavina oikeuskansleri Kai Korte, ulkoasiainneuvos Eero Kekomäki ulkoasiainministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Timo Kotkasaari oikeusministeriöstä, professori Mikael Hidén, professori Ilkka Sara- viita ja varatuomari Seppo Tiitinen sekä kalastuskuntien esimiehet Aslak Ola Aikio, Antti Katekeetta ja Pekka Lukkari. Lisäksi professori Antero Jyränki on antanut kirjallisen lausunnon. Käsiteltyään asiaa yksinomaan valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi ne 21 päivänä huhtikuuta 1982 Norjan kanssa tehdyn Tenojoen kalastuspiirin yhteistä kalastussääntöä koskevan sopimuksen ja siihen liittyvän kalastussäännön muuttamista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen, sekä esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä.

Sopimuksen ja kalastussäännön muutokset

Kysymyksessä olevilla muutoksilla pyritään Tenojoen lohenkalastuksen entistä parempaan säätelyyn ottamalla huomioon ne kokemukset, joita nykyisen kalastussopimuksen ja -säännön soveltamisesta on saatu joulukuun 1981 lopussa päättyneen kolmivuotiskauden aikana.

Sopimuksen 7 artiklaan hyväksytyllä muu-

toksella täsmennetään artiklaan sisältyvää urheilukalastuksen rajoitusmääräystä siten, että urheilukalastus vavalla ja vieheellä voidaan myös kokonaan kieltää valtakuntain rajana olevassa vesistönosassa kalastusalueen jokilaaksojen ulkopuolella asuvien henkilöiden osalta Suomen ja Norjan asianomaisten viranomaisten tarkemmin määriteltävillä jokiosuuksilla. Muutoksen johdosta Tenojoella toimivat kalastuskunnat voivat Suomen osalta tehdä tästä rajoittamisesta tai kieltämisestä esityksen Lapin lääninhallitukselle.

Vuoden 1979 sopimukseen liittyvässä kalastussäännössä rajoitettiin lohenkalastus padolla ja verkolla vain niille tällaiseen kalastukseen oikeutetuille henkilöille kuuluvaksi, jotka asuvat vakinaisesti kalastuspiirin jokilaaksoissa. Oikeuskanslerin pyynnöstä vuosina 1979 ja 1980 suoritettu tutkimus osoitti, että kalastussääntöön vuonna 1979 tehty muutokset ovat Tenojoen lohikantojen kehityksen ja paikkakunnan väestön toimeentulon kannalta johtaneet myönteisiin tuloksiin ja siten vastanneet hyvin niille asetettuja tavoitteita. Muutokset ovat sanotun tutkimuksen mukaan kuitenkin jossain määrin aiheuttaneet kalastusedun menetystä varsinkin Tenojoen kalastuspiirin jokilaaksoissa syntyneille henkilöille, jotka ovat muuttaneet muualle ja joilla on perintönä saatu tilalle kuuluva kalastusoikeus Tenojoessa. Kalastussäännön 2 ja 12 §:ään nyt sovitulla muutoksilla poistetaan verkkopyydysten ja oman veneen käyttöä koskevat asuinpaikasta johtuvat rajoitukset niiden kalastukseen oikeutettujen osalta, jotka ovat tämän oikeuden saaneet perintönä.

Kalastussäännön 3 §:ään sovitulla muutoksella on täsmennetty lohenkalastusoikeutta Tenojoessa padolla ja verkolla siten, että patoa tai seisovaa verkkoa saa käyttää vain sellaisessa vanhoihin nautintoihin perustuvassa pato- tai

verkkopaikassa, joka oli olemassa asianomaisen kunnan kylien välisen vuonna 1978 päättyneen vesipiirirajankäynnin päättyessä. Tällaiset patoja verkkopaikat on merkitty sanotun vesipiirirajankäynnin yhteydessä tehtyyn viralliseen luetteloon, jota ei kuitenkaan voida pitää tyhjentyjänä, sillä myös muut kuin siinä mainitut henkilöt voivat kyetä osoittamaan virallisilla asiakirjoilla oikeutensa patoon tai verkkokalastukseen. Norjan osalta edellytetään kalastusoikeuden olevan johdettavissa kuninkaallisesta asetuksista 1 päivältä huhtikuuta 1911. Kukaan Suomessa tai Norjassa kalastukseen oikeutettu ei saa käyttää useampaa kuin kahta patoa tai kahta seisovaa verkkoa tai yhtä kumpaakin.

Kalastussäännön 17 §:ään sovittujen muutosten mukaan Lapin lääninhallitus ja Norjan vastaava viranomainen voivat kumpikin valtuuttaa yhden tai useamman sopivan henkilön suorittamaan tämän kalastussäännön mukaan nimismiehelle kuuluvia tehtäviä. Nimismiehen tai valtuutetun henkilön päätöksestä voidaan valittaa Suomessa Lapin lääninhallitukselle, jonka päätös on lopullinen.

Muutosten valtiosääntöoikeudellinen arviointi

Perustuslakivaliokunta on antanut vuoden 1979 sopimuksesta ja siihen liittyvästä kalastussäännöstä lausunnon n:o 13 (1978 vp.) ja viittasi tässä lausunnonsaan myös lausuntoonsa n:o 12 (1978 vp.). Näissä launnoissa esitettyyn viitaten perustuslakivaliokunta katsoo, etteivät nyt käsiteltävänä olevat muutokset Tenojoen kalastuspiirin yhteisestä kalastussäännöstä tehtyyn sopimukseen ja siihen liittyvään kalastussääntöön anna aiheita valtiosääntöoikeudellisiin huomautuksiin siltä osin kuin on kysymys sopimuksen 6 ja 7 artiklan sekä kalastussäännön 2, 3, 5, 6, 10, 12 ja 15 §:n muutoksista erityisesti ottaen huomioon, että muutokset kalastussäännön 2 ja 12 §:ään merkitsevät lievennystä niihin kalastusoikeuden käytön rajoituksiin, jotka sisältyvät vuoden 1979 kalastussääntöön. Kalastussäännön 3 §:ään tehdyt muutokset pelkästään selventävät kysymystä siitä, kenellä Tenojoen kalastuspiirissä on kalastusoikeus. Näillä muutoksilla ei puututa eikä voidakaan puuttua itse kalastusoikeuteen eli kysymykseen siitä, kenelle Suomessa voimassa olevan lainsäädännön mukaan tämä kalastusoikeus kuuluu, joten sopimusmääräyksestä huolimatta pato- ja verkkokalastusoikeuden on

katsottava kuuluvan kullekin kalastusoikeuden haltijalle Suomessa voimassa olevan oikeuden mukaisesti.

Kalastussäännön 17 §:n muutokset

Sopimuksen suomenkielisen tekstin mukaan lisätään kalastussäännön 17 §:ään uusi momentti, jonka mukaan Lapin lääninhallitus ja Norjan vastaava viranomainen voivat kumpikin valtuuttaa yhden tai useamman henkilön suorittamaan tämän kalastussäännön mukaan nimismiehelle kuuluvia tehtäviä. Sopimuksen vastavan kohdan norjankielisen tekstin mukaan mainitut viranomaiset voivat valtuuttaa yhden tai useamman *asiantuntevan* henkilön suorittamaan mainittuja tehtäviä.

Sopimusmääräystä voidaan verrata poliisilain poliisivaltuuksien myöntämistä koskeviin säännöksiin ottaen huomioon nimismiehen tehtävät pääosin määrittelevän kalastussäännön 17 §:n ja kalastussäännön 22 §:n määräykset, joissa kalastussäännön noudattamisen valvojat rinnastetaan poliisiviranomaisiin. Poliisilain (84/66) 3 §:n 2 momentin mukaan erityisiä poliisitehtäviä varten voi sisäasiainministeriö tai lääninhallitus antaa määrätyle henkilöille poliisivaltuuksia sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Poliisiasetuksen (119/69) 98 §:n mukaan kysymyksessä olevat poliisivaltuudet antaa määräajaksi tai toistaiseksi lääninhallitus, milloin kysymyksessä on yhden läänin alue, ja muussa tapauksessa sisäasiainministeriö. Määräyskirjassa on mainittava asianomaisen toimialue ja hänelle annetut valtuudet. Samat tiedot merkitään asianomaiselle annettavaan sisäasiainministeriön vahvistamaan virkamerkkiin. Valtuutettavien henkilöiden erityisiä ominaisuuksia sen enempää koulutuksen kuin kokemuksenkaan suhteen ei ole laissa eikä asetuksessakaan määriteltä. Kalastussäännön mukaan nimismies voi toimia vain Suomen alueella ja vastaava norjalainen viranomainen vain Norjan alueella, joten tästä seuraa, että kummassakin maassa tämän säännöksen mukaisesti valtuutetut henkilöt voivat toimia vain valtuuttavan viranomaisen kotivaltion alueella tai sitten kalastussäännössä edellytetyissä tapauksissa yhdessä. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoituksena on, että Suomen puolella Ivalossa asuvan nimismiehen tehtäviä kalastussäännön soveltamisessa ja valvonnassa siirretään Utsjoella pysyvästi toimivalle poliisiviranomaiselle. Vaikka näin ei

menetel on sop mukaise musta, mukaise huomio on tois tusta v vaikka kaan. T hetta e mautuk keus v lääninh: Kysy sopimul joiden oikeuks tanut tällaista lisesti ryhtyy saamise niihin päivänä le ja o sä esitt vät ha olevaa taessa.

Asia ovat o senet nen, l

stusoikeuden
an oikeuden

itokset

stin mukaan
rusi moment-
litus ja Nor-
at kumpikin
kilön suorit-
ukaan nimis-
uksen vastaa-
mukaan mai-
aa yhden tai
suorittamaan

ata poliisilain
ske i sään-
ehen tehtävät
nnön 17 §:n
äykset, joissa
ilvojat rinnas-
lain (84/66)
iä poliisitehtä-
iö tai läänin-
ille poliisival-
ella säädetään.
n mukaan ky-
t antaa määrä-
is, milloin ky-
e, ja muussa
Määräyskirjas-
imialue ja hä-
tiedot merki-
sisäasiainminis-
iin. Valtuutet-
naisuuksia sen
okemuksenkaan
essak määri-
nimil kes voi
vastaava norja-
i alueella, joten
maassa tämän
ut henkilöt voi-
anomaisen koti-
ssäännössä edel-
Hallituksen esi-
rkoituksena on,
suvan nimismie-
oveltamisessa ja
i pysyvästi toi-
Vaikka näin ei

meneteltäisikään, on valtuutetun henkilön, jolta on sopimusmääräyksen norjankielisen tekstin mukaisesti edellytettävä riittävää asiantunte-
musta, katsottava rikoslain 2 luvun 12 §:n mukaisesti toimivan virkavastuulla. Ottaen huomioon hallitusmuodon 84 §:n säännökset on toisaalta katsottava, ettei kyseistä valtuu-
tusta voida antaa kuin Suomen kansalaiselle, vaikka tätä edellytystä ei nimenomaan todeta-
kaan. Tämä sopimusmääräys ei siten anna ai-
hetta enempiin valtiosääntöoikeudellisiin huo-
mautuksiin, kun lisäksi otetaan huomioon oi-
keus valittaa valtuutetun ratkaisusta Lapin
lääninhallitukseen.

Kysymyksessä olevassa valtioiden välisessä
sopimuksessa on osoittautunut olevan kohtia,
joiden vaikutus ei tyydytä kaikkia niitä, joiden
oikeuksia sopimus koskee. Käytännössä on saat-
tanut aiheutua epäoikeudenmukaisuuksia. Kun
tällaista sopimusta ei voida kuitenkaan yksipu-
olisesti muuttaa, on edellytettävä, että hallitus
ryhtyy toimenpiteisiin uuden sopimuksen aikaan-
saamiseksi. Tällöin on kiinnitettävä huomiota
niihin näkökohtiin, joita oikeuskansleri on 14
päivänä toukokuuta 1982 ulkoasiainministeriöl-
le ja oikeusministeriölle lähettämässään kirjeis-
sä esittänyt, ja niihin näkökohtiin, jotka sisälty-
vät hallituksen lausumaan nyt käsiteltävänä
olevaa hallituksen esitystä eduskunnalle annet-
taessa.

Edellä lausuttuun viitaten perustuslakivalio-
kunta katsoo, että sopimuksen määräykset eivät
edellytä hallituksen esitykseen sisältyvän laki-
ehdotuksen käsittelyä valtiopäiväjärjestyksen
67 §:ssä ja 69 §:n 1 momentissa määrättyllä
tavalla. Hallituksen esityksen perusteluissa esi-
tettyyn yhtyen perustuslakivaliokunta katsoo,
että sopimuksessa kalastussäännön 2, 3, 12 ja
17 §:ään sovitut muutokset edellyttävät hal-
litusmuodon 33 §:n ja valtiopäiväjärjestyksen
69 §:n tarkoittamalla tavalla eduskunnan suos-
tumusta.

Edellä esitetyn perusteella perustuslakivalio-
kunta, jolla ei ole muuta lausuttavaa käsitel-
tävänä olevan hallituksen esityksen johdosta,
kunnioittaen lausuntonaan esittää,

*että puheena olevaan sopimukseen
on eduskunnan suostumus tarpeen ja
että ehdotus sen hyväksymisestä on kä-
siteltävä valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n
2 momentissa määrättyllä tavalla ja asia
ratkaistava yksinkertaisella ääntenenem-
mistöllä, sekä*

*että hallituksen esitykseen sisältyvä
lakiehdotus voidaan käsitellä johtolau-
seensa mukaisesti tavallisessa lainsäätä-
misjärjestyksessä, mutta että sitä ei voi-
da jättää lepäämään.*

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Erkki Pystynen

Martti Manninen

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa
ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Pystynen, jä-
senet Eenilä, Elo (osittain), Knuutila, Laiti-
nen, Luja-Penttilä, Luttinen, Muroma, Män-

nistö, Pelttari, Pokka, Pursiainen, Tuomaala
ja Zyskovicz sekä varajäsen Anna-Liisa Joki-
nen.